

13 Ђурђевак

часопис за децу и омладину српске мањине у Чешкој републици • јануар - фебруар 2010.

Л
Л

Хх

учимо азбуку

X x

X x

напиши штампаним и писаним словима
називе насликаних предмета:

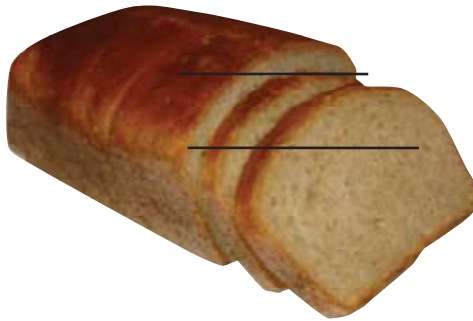
L l

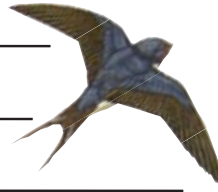
напиши штампаним и писаним словима
називе насликаних предмета:

Х х

прочитај и напиши писаним словима

Л

Чика Брана Цветковић

ВРЛО РЕТКА ПРИПОВЕТКА

Нек не пита, ко прочита, да л' је прича истинита.

Од сељака из Мељака кад сам ову причу чуо, ја сам му се подсмехнуо: - Море, стриче, такве приче на подвалу много личе!

А он ми се у жуљ клео да је кад је жито млео, поред млина на ћувику а очима на видику, угледао три човека, створена од снега мека. Створила их обдан деца, ал' увече, спрам месеца, видео је да се мичу, а то, богме, збуни чичу.

Није лако било чичи, а ни њима на тој чичи. Зар да стоје ко три кипа кад мраз штита? Ту се миче, па и ћипа. Ко још може ту да куња без чакшира и без гуња!

И три снешка жеља чешка да се мало макну с места, сто корака или двеста, да се крећу, да се згреју и потраже какву стреју.

И та жеља гони снешке да са брега сићу пешке. Да се спусте, али како? Низбрдицом није лако.

Оно, ту су деца дању, начинила и путању. Ал' путања, буд' је коса, туд је и мраз углеђоса, страдаће им сва три носа, два од мркве, они већи, од кромпира онај трећи – а њих није лако стећи. Зато мисле шта да раде, дали да се упараде, п' онда да се тоциљају, а то већ од деце знају. И у том се одмах сложе, јер једино тако може све да иде ко по лоју; и ето их већ у строју. У почетку муке биле, изгледало ко да

миле, а већ после правац држе и одмичу много брже.

Згодна, глатка тоциљајка, па јурнуше као хајка. Нит' посрћу, нити сврћу, нит' им снежна нога клеца, клизају се као деца. Чим их прође прва гроза, бржи су од брзог воза. Од брзине чуда чине, док не стигну до долине. Да је стаза двапут дужа, па им неће да отужа.

Ни слутили ово нису док су били још на вису, а сад, ето, лепо виде како вожња глатко иде.

Уживање за њих беше, па им мило, па се смеше. Само онај трећи жали што ниједном нису пали. Ал' му рекли:

- Друже јадни, ако жалиш, а ти – падни!

Сишли брже од олује, још им свима уши зује, е, па сада, шта је, ту је! И долина има снега, и ту зебе ко се гега, тешко шмољи и у дољи! А назвати шмољом снешка, то би била грдна грешка.

Нису они тога соја. Ето, већ су жељни боја, да угреју тела своја. Ту су се од деце, дању, научили и грудвању, а да иста игра буде, начинише снежне грудве. Да се већа граја дигне, сваки гађа кога стигне! А тешко је да се бране, бију грудве на све стране. У њихова мека тела забије се грудва цела, кога згоди, тај је тежи, па од друге споро бежи.

Отегла се борба јака, срећа беше свакојака. Беше грудва као кише то сви редом осетише, неко мање, неко више. Страдало се навелико! Погинуо није нико!

Тако су се храбро били док се нису уморили. Тада поче и да свиће и ускоро зора биће. Већ се чули селски петли и крај друма нешто светли. То ће бити крчма нека, крчмар прве госте чека, па што не би пре сванућа, потражили пића врућа. Један снешко викну:

- Крећи! Пут дугачак треба прећи! Зато напред, све трчећи!

И кренуше сложено трком да се згреју првим срком.

У крчму су ушли смело, ту је друштво за сто село и тражило пиће врело.

Крчма мала, топла, сува, озеблима душу чува, док им газда каву кува. Седе они па се диве како људи лепо живе. А кад топла крчма

ова прима сваког испод крова, да се згреје, да се склони, долазиће ту и они. Зашто да се с мразом боче и на брегу да се коче, дању, ноћу да цвокоћу!

А кад су им стигле каве, пију они к'о да славе.

Али како који сркне, у устима нешто цвркне, а брзо кад уста склопе, осећају да се топе. Ко ће за то још да брине, то се топе од – милине! Од милине узастопне почели су и да копне. Они мисле да се

зноје што се топлим пићем поје, а не виде јаде своје: све су мањи, све су тањи а ноге им већ у бањи!

Можда им је то и воља, да им прође костобоља!

Већ је сваком тешка глава и свима се дрема, спава, само тај што левак има још помало главом клима и говори тихо њима:

- Да л' је пиће врело, млако, ал' је било врло јако! Моји краци су све краћи . . . не могу се с места маћи . . .

- Уморни смо! . . . – други рече. – Играли смо цело вече . . . па сад мора зној да тече. . .

То рекоше, па ни речи, као да их потоп спречи – море каве, чак до главе, па се у том мору даве. Ал' не маре, јер им годи у тој црној, топлој води.

Механџија тад наиђе своје госте да обиђе, али на праг чим је стао, цикнуо је само: - Јао! И умало није пао.

Да л' је чудо ил' забуна? Мала крчма воде пуна! И никако да срачуна куд одоше мили гости, а већ каву Бог да прости! А када му око запе за њихове смешне капе, уздахн'о је:

- Боже мили, док су вруће каве пили, они су се – истопили! . . .

Час толеранције ... час толеранције... час толеранције... час толеранције...

Саобраћајно повезивање, различите политичке и економске интеграције доводе до тога да се свет нагло смањује и заиста постаје глобално село. Резултат тога је стварање тржишта на ком сви покушавају бити конкурентни, где опет долази до миграција, продирања нових система вредности у традиционалне културе; једном речју – јавља се потреба за прихватањем различитости. У пословном је свету прихватање различитости један од темељних предуслова за успех. Недостатак толеранције у радном окружењу је велик проблем (за разлику од приватног живота у којем сами бирамо с ким ћемо се дружити) и стога је развијање толеранције важан задатак за све људе - мале и одрасле.

Шта је толеранција?

"Толеранција је хармонија у различитостима!" "Толеранција мења културу рата у културу мира!" - кажу деца из основне школе "Моша Пијаде" у Дебелачи на овом цртежу. Толеранција је основа демократског друштва. Колико

пута смо чули, прочитали или сами изговорили и написали ову реч - толеранција? Много, много пута.

У последње време та реч се и пречесто употребљава.

Толеранција значи разумевање разлика - од политичких, преко верских до полних разлика.

"То је нагодба. Нешто што нам свима треба."

„Мислим да је јако битно радити на развијању осјећаја толеранције између народа различите етничке припадности.“

Толеранција је добра људска особина. Она је део карактера сваке личности. Да ли ће неко бити толерантан или не, не зависи само од саме личности. Зависи од васпитања, од средине у којој се живи, и од многих других ствари. Никада ми неће бити јасни фанатици. Верски, политички. Они су јаки само када су у групи. Сами су слабији. Они представљају ону другу страну - нетолеранцију.

Да ли је криво друштво што има више нетолеранције, а мање толеранције? Да ли је крива држава? Религије? Ко је крив? Или је крива људска потреба да на некоме истрају бес, мржњу?

Не знам. Једино што знам је да због своје толеранције често настрадам. И у правом и у Интернет животу.

Људи мисле да сам луда што сам толерантна. Луда сам зато што не знам да мрзим, да се свађам, да вређам. Мисле да сам слаба личност. А ја знам да нисам.

Толеранција је део културе. Разумевање и прихватање другачијих ставова. Разумем атеисте. И вернике. И жуте, црвене, плаве, светлоплаве странке. Никога не убеђујем у своје ставове по сваку цену. Није ми циљ да затварам врата. Више волим да их држим отворена. Ретки су примери толеранције. У мом окружењу, на срећу, познајем толерантне људе. И оне који то нису. Ове друге избегавам. Не желим да ме утичу на мене.

Малта

Пут Малте у Европску унију је био веома дуг. Од 1990 године па све до 1. маја 2004. године када је заједно са осталих 9 земаља примељена у чланство. Уласком Малте у Европску унију Луксембург је изгубио примат најмање државе чланице. Ова британска колонија стекла је независност 1964. године а десет година касније, 1974, прогласила је независну републику али је остала чланица Британске лиге народа - Комонвелта.

Малта је острвска држава која лежи на неколико острва у Средоземном мору 95 километара јужно од Сицилије. Поред највећег острва Малте које има 246 км² насељена су још острва Гозо и Комино. Географски и геолошки Малта је део Европе. Највиши врх на Малти је висок 253 метара. На Малти преовладава типична средоземна клима са сувим летом и влажним зимама.

Малта има око 400 хиљада становника, тачније 399 хиљада. Већина становника живи на највећем острву Малти. Густина насељености је највећа у Европи - 1250 становника на км² - а по густини насељености Малта је трећа држава на свету. Малта је данашњим становницима насељена отприлике две хиље година пре нове ере а према непровереној теорији била је насељавана са Сицилије. Током дугогодишње историје долазило је до мешања становништва са другим народима.

Скоро 98% Малтежана је римско-католичке вероисповести. Занимљиво је да на Малти живи у односу на укупан број становника више свештеника, калуђера и калуђерица него у било којој другој држави на свету. Државна религија дефинисана уставом је католичка вера и има веома значајну улогу у животу државе. На Малти има преко 370 цркава.

Малта је парламентарна република са председником којег бира парламент а председник именује владу и учествује у састављању владе. Малта се може похвалити дугом историјом. Порекло тајанствених мегалитских храмова до данас није разјашњено. 1300 године пре нове ере Малту су населили Феничани,

*остале
занимљиве
чланке из овог
броја можете
прочитати
у штампаном
издању
часописа
Ђурђевак*

Зима, зима,- е, па шта је,
Ако је зима, није лав!
Зима, зима, - па нека је,
Не боји се ко је здрав!

А шта може зима мени,
шта ми може, шта ми сме?!
Нек ми носић поцрвени,
Ето то је, то је - све!

Ђурђевак, часопис за децу и омладину српске
мањине у Чешкој републици
регистровано у Министарству културе Чешке
републике МК ЧР Е 18563 ISSN 1803-5655

Издавач: СРПСКО УДРУЖЕЊЕ СВ. САВА, удружење српске мањине у Чешкој републици. Концепција и избор текстова: М-р БРАНКА КУБЕШ. © Корица и ликовно решење: Бранка Радојковић, Лектор и коректор: Гордана Бојовић и редакција, Компјутерска обрада и припрема: Графичко студио V.M.V. cz s.r.o штампа: ТХБ - Хавличков Брод - Излази шест пута годишње.

Адреса уредништва: СРПСКО УДРУЖЕЊЕ СВ. САВА Дом народних мањина, Воцелова 3, 120 00 Праг 2,
тел. 221419824, 221419825, 222232630, Е-маил: ss.sv.sava@centrum.cz, srpska.rec@seznam.cz жиро рачун:
185565146/0300 - Poštovní spořitelna ČSOB **www: sv-sava.cz**